કૃષિ વિજ્ઞાન કેન્દ્ર , જુકુયુ , મોરબી , ગુજરાત દ્વારા કરવા માં આવેલ અલગ અલગ નિદર્શનો, તાલીમ, વિવિધ કૃષિ લગતા પ્રકાસનો અને ઑન ફાર્મે ટ્રાયલ ની વિગતો

<u>કૃષિ વિજ્ઞાન કેન્દ્રનો ઉદ્દેશ :</u>

કૃષિને લગતી નવી સંશોધન આધારિત કૃષિ સલાહો અને ભલામણો જડપી અને અસરકારક રીતે ખેડૂતો સુધી પહોચાડી શકાય અને કૃષિ વૈજ્ઞાનિકો નવી ટેકનોલોજી ખેડૂતોના ખેતર પર ચકાસણી કરે પ્રથમ હરોળના નિદર્શનનોનું આયોજન કરે ખેડૂતોના પ્રતિભાવો જાણી ખેડૂતોના સીધાજ સંપર્ક માં આવે જે તે વિસ્તારની સ્થાનિક પરિસ્થિતિને અનુરૂપ કૃષિ ટેકનોલોજીમાં જરૂરી સુધારા વધારા કરી જરૂરી સંશોધનો કરી અને ખેડૂતોને આર્થિક સ્થિતિ સધ્ધર થાય તે માટેની સઘન કામગીરી કરવી એ કૃષિ વિજ્ઞાન કેન્દ્ર નો મૂળ ઉદ્દેશ છે.

આ કેન્દ્ર નો મુખ્ય ઉદ્દેશ રાજકોટ જીલ્લામાં વવાતા મુખ્ય પાકો જેવા કે , કપાસ, મગફળી, તલનું વધુ અને નફાકારક ઉત્પાદન લેવા માટે સુકીખેતી આધારિત ભલામણો થી ખેડૂતોને વાકેફ કરવા તેમજ તેના ફાર્મ ઉત્પાદનનું મૂલ્યવૃદ્ધિ કરી વધુમાં વધુ ચોખ્ખો નફો મળે અને માનનીય વડાપ્રધાનશ્રીના વર્ષ ૨૦૨૨ સુધી ખેડૂતોની આવક બમણી કરવાના પ્રયાસ સાર્થક કરવામાં આવે છે.

આ સિવાય જળ સંગ્રહ, જળ સંચય, ખેતી, પશુપાલન, બાગાયતી પાકોના કામો સુકી ખેતીમાં થતા ફળ પાકોની ખેતી તેમજ મહિલાઓમાં સશક્તિકરણ અને ગ્રામ્યકક્ષાએ ખેડૂતો આત્મનિર્ભર બની સારામાં સારું જીવન જીવી સકે તે મુખ્ય ઉદ્દેશ છે.

<u>કૃષિ વિજ્ઞાન કેન્દ્રના સામાન્ય ઉદ્દેશો :</u>

(૧) સ્થાનિક પરિસ્થિતિને અનુરૂપ ટકાઉ ખેત પધ્ધતિઓ વિકસાવવા સારું કૃષિ તજજ્ઞતાઓની "ઓન ફાર્મ ટેસ્ટીંગ" (ઓ.એફ.ટી.) દ્વારા ચકાસણી કરવી.

(૨) ખેતી સંશોધનની અધતન માહિતીથી જે તે કાર્યક્ષેત્રના વિસ્તરણ કાર્યકરોને જાણ કરવા તાલીમનું આયોજન કરવું. (ટ્રેનીંગ ઓન એગ્રીકલ્ચરલ ટેકનોલોજી)

(૩) ખેડૂતો, ખેત મહિલાઓ અને ગ્રામીણ યુવાનો માટે “કાર્ય દ્વારા શિક્ષણ” (લર્નિંગ બાય ડુઈંગ) અને “પ્રત્યક્ષ જોઇને માનવું” (સીઈંગ બાય બીલીવિંગ) ઉપર ભાર મુકીને ટૂંકા તેમજ લાંબા ગાળાની કૃષિ અને તેને સલગ્ન વ્યવસાયો માટે વ્યવસાયિક તાલીમોનું આયોજન કરવું જેથી પાક ઉત્પાદકતા અને સ્વરોજગારી વધારી શકાય.

(૪) વિવિધ પાકોની કૃષિ તજજ્ઞતાઓ અંગેના પ્રતિભાવો તેમજ તેની ઉત્પાદકતાની વિગતો જાણવા સારૂં ખેડૂતોના કે ખેતરે પ્રથમ હરોળનાં નિદર્શનો (એફ.એલ.ડી.) ગોઠવવા.

(૫) કૃષિ વિજ્ઞાન કેન્દ્ર બે દાયકા જે તે જીલ્લામાં એગ્રીકલ્ચરલ અને ગામડાઓ માટે નોલેજ હબ (જ્ઞાનના ભંડાર) માટે કામ કરે છે.

કૃષિ વિજ્ઞાન કેન્દ્ર દ્વારા આયોજિત અન્ય પ્રવૃતિઓ :

પાક ઉત્પાદન, બાગાયત, પાક સરક્ષણ, જમીન વિજ્ઞાન, પશુ-પાલન, ગૃહ વિજ્ઞાન, કૃષિ હવામાન, કૃષિ ઈજનેરી વગેરે વિષયો પર વિવિધ તાલીમ કાર્યક્રમોનું આયોજન કરી કેન્દ્ર ખાતે ખેડૂતો, કૃષિ યુવાનો અને મહિલાઓની તાલીમ આપવામાં આવે છે.

- વિસ્તરણ કાર્યકરો માટે તાલીમ
- ગ્રામ્ય યુવાનો/યુવતીઓ માટે ધંધાકીય તાલીમ.
- વિવિધ પાકો પર પ્રથમ હરોળનાં નિદર્શનો (એફ.એલ.ડી.)
- સંશોધનની ચકાસણી માટે ખેડૂતોના ખેતર પર અખતરા (ઓ.એફ.ટી.) યોજવા

આ ઉપરાંત ખેડૂતોમાં જાગૃતિ લાવવા અને તેના જ્ઞાનમાં વધારો કરવા તેમજ સંશોધનના પરિણામો સંપૂર્ણ રીતે ખેડૂતો અપનાવતા થાય અને તેમાં રહેલ ખામીઓ દૂર કરવા, જરૂરી સંશોધન હાથ ધરવા વગેરે માટે નીચે મુજબની વિસ્તરણ પ્રવૃતિઓ પણ હાથ ધરવામાં આવેલ છે.

- ખેડૂત દિન
- નિદર્શન સ્થળે ફિલ્ડ ડે
- કૃષિ અંગે વિચાર ગોષ્ઠિ
- કૃષિ મેળા
- કૃષિ સપ્તાહ
- કૃષિ પ્રદર્શન
- ખેડૂત શિબિર
- વિવિધ દિવસોની ઉજવણી
- નિદર્શન
- જમીન પાણીના નમૂનાઓની ચકાસણી
- પરિસંવાદ
- કૃષિ સાહિત્ય તૈયાર કરવું

- વીડીયો શો
- સ્લાઈડ શો
- વૈજ્ઞાનિક સાથે ખેડૂત ચર્ચા સભા
- કૃષિ વૈજ્ઞાનિકો ખેડૂતોના દ્વારે કાર્યક્રમ અંતર્ગત રાત્રી સભા

કૃષિ વિજ્ઞાન કેન્દ્ર દ્વારા વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ માં આયોજિત વિવધ પ્રવૃતિઓ :

ક) ખેડૂતો/ખેડૂત પત્નીઓ/યુવાનો/યુવતીઓ ના તાલીમ કાર્યક્રમો

ક્રમ	**તાલીમનો પ્રકાર**	**કાર્યક્રમ ની સંખ્યા**	**લાભાર્થીઓ**
૧	કેન્દ્રીય / ઓનલાઈન તાલીમ કાર્યક્રમ	૨૧	૭૯૦
૨	કેન્દ્ર બહાર ના ઓફ લાઈન તાલીમ કાર્યક્રમ	૧૮	૧૦૮૫
	કુલ	**૩૯**	**૧૮૭૫**

(ખ) પ્રથમ હરોળ ના નિદર્શન

ઋતુ	**પાક/પશુ**	**નિદર્શન સંખ્યા**	**વિસ્તાર (હેક્ટર)**
ખરીફ	મગફળી (સંકલિત પોષણ વ્યવસ્થા)	૧૦	૪
ખરીફ	મગફળી (સુધારેલ જાત જીજેજી-૩૨)	૧૦	૪
ખરીફ	કપાસ (એમડીપી)	૧૦	૪
રબી	જીરું (સુધારેલ જાત ગુ.જીરું-૫)	૧૦	૪
રબી	ચણા (સંકલિત પોષણ વ્યવસ્થા)	૧૦	૪
ઉનાળુ	બાજરી (સુધારેલ જાત ગુ.હા.બાજરી-૧૧૨૯)	૧૦	૪
ઉનાળુ	તલ (સુધારેલ જાત ગુ. તલ-૬)	૧૦	૪
કુલ		**૭૦**	**૨૮**

(ગ) ઓન ફાર્મ ટેસ્ટીંગ

ઋતુ	પાક/પશુ	નિદર્શન સંખ્યા	વિસ્તાર (હેક્ટર)
ખરીફ	મગફળી (આઈ.પી.એમ.)	૩	૧.૨
રબી	જીરૂ (આઇ.ડી.એમ.)	૩	૧.૨
ખરીફ	તલ (વેરાયટી)	૩	૧.૨
કુલ		**૯**	**૩.૬**

(ઘ) વિસ્તરણ પ્રવૃતિઓ :

ક્રમ	પ્રવૃતિઓ	સંખ્યા	લાભાર્થી	નોધ
૧	૨	૩	૪	૫
૧	કૃષિ પ્રદર્શન	૬	૭૬૧૬	-
૨	કૃષિ મેળા/ કૃષિ શિબિર	૬	૭૬૧૬	-
૩	સ્થળ મુલાકાત થી માગદર્શન	૮	૭૦	-
૪	સેમિનાર/વર્કશોપ	૩	૭૬૪	-
૫	કૃષિ સાહિત્ય પ્રકાશન	૧	૨૫૦૦	-
૬	કૃષિ સાહિત્ય પ્રકાશન વિતરણ	૪	૧૮૭૫	-
૭	મુલાકાતીઓને માર્ગદર્શન	૧૨	૧૦૩૧	-
૮	કૃષિ ને લગતા કાર્યક્રમ ની અખબાર દવારા પ્રસિદ્ધિ	૬	-	-
૯	ટેલીફોન દ્વારા માર્ગદર્શન	૧૨	૮૨૫	-
૧૦	મોબાઈલ એડવાઈઝરી	૩૭૨	૭૩૨૭૬	-
૧૧	ડાયાગ્નોસ્ટીક સર્વિસ	૮	૬૨	-
૧૨	કિશાન ગોષ્ઠી/ પરીસવાદ	૨	૬૯	-
૧૩	યુ ટ્યુબ પર વિડીયો પ્રસારણ	૦	૦	-
૧૪	રેડિયો ટોક	૧	-	-
૧૫	પોપ્યુલર આટીકલ	૦	-	-
૧૬	કૃષિ ગોવિધા ના ગ્રાહકોની નોધણી	૦	-	-
૧૭	જમીન/પાણીના નમુનાની ચકાસણી	૬૯	૩૮	-
૧૮	લેકચર ડીલીવર્ડ	૧૦	૬૯૫૯	-
૧૯	વર્કશોપ સેમિનારમાં હાજરી	૨	૨	-
૨૦	ખાસ દિવસોની ઉજવણી	૪	૫૪૬	-
૨૧	સ્વચ્છતા હી સેવા	૬	૧૮૩	-

૨૨	કૃષિ ટેકનોલોજી વીક ની ઉજવણી	૫	૫૭૭	-
૨૩	પીએમ કિશાન સન્માન નિધિ યોજનાના લાભાર્થીઓને ચુકવણી કાર્યક્રમનું સિધુ પ્રસારણ	૧	૨૪	-
૨૪	ડ્રોનથી જંતુનાશક દવાના છંટકાવનું નિદર્શન	૨	૯૩	-
૨૫	વિકસીત ભારત સંકલ્પ યાત્રા	૨	૭૩૦	-
૨૬	પ્રાકૃતિક કૃષિ પર જાગૃતિ કાર્યક્રમ	૨	૨૪	-

ON CAMPUS TRAINING

IPM and IDM on 11-01-24

Importance of soil analysis 23-01-24

Pest man. in *rabi* crops
03-02-24

Importance and use of bio fertilizers
03-02-24

Extension functionaries training
11-06-24

Use and importance of biofertilizers
06-03-24

OFF CAMPUS TRAINING

Pest and disease management in *rabi* crops at Rajpar (Morbi) on 07-02-24

Importance and criteria for natural farming at Amreli (Morbi) on 05-08-24

INM in *rabi* crops at Charapur (Wankaner) on 17-09-24

IPM and IDM at Ranekpar (Wankaner) on 30-09-24

Weed management in field crops at Palas (Wankaner) on 07-10-24

Role of predators & parasites at Palas (Wankaner) on 07-10-24

TRAININGS ON NATURAL FARMING

Important pillars of natural farming at Bharatnagar (Morbi) on 07-02-24

Preparation of jivamrut and its role in crop production 27-02-24

Pest management in natural farming on 27-02-24

Plant protection in natural farming at Dhamalpar (Wankaner) on 09-10-24

Natural farming training 14-10-24

Extension workers' training on natural farming 21-12-24

EXTENSION ACTIVITIES

Agri Drone demo at Bilia 06-02-24

Shibir on natural farming 21-03-24

Kisan gosthi at Bhojpara 13-06-24

ICAR Scientists' visit 12-08-24

PM Kisan Sanman Nidhi 05-10-24

Agri Drone demo at Bagathala 20-11-24

IMPORTANT EVENTS

Celebration of republic day 26-01-24

Celebration of international women day 07-03-24

Celebration of independense day 15-08-24

Celebration of farmers’ day 23-12-24

Rabi krushi mahotsav 6 & 7-12-24

Viksit bharat sankalp yatra 10-01-24

Viksit bharat sankalp yatra 20-01-24

Celebration of Technology week 11-16/09/23

Hon’ble VC Sir, Visited site of agril. college 29-03-24

Hon’ble VC Sir, Visited pomegranate farm 29-03-24

Hon’ble VC Sir, Visited on 28-11-24

Hon’ble VC Sir, Meet MLA Shri Durlabhjibhai Detharia on 28-11-24

Farm women visited NF demo plot on 23-01-24

Diagnostic team field visit at Unchi Mandal 09-08-24